

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Mrs Annwen Morgan
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL	CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE
DYDD LLUN, 9 MAWRTH 2020 am 1:00 y. p.	MONDAY, 9 MARCH, 2020 at 1:00 p.m.
YSTAFELL BWYLLGOR 1, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGFNI	COMMITTEE ROOM 1, COUNCIL OFFICES, LLANGFNI
Swyddog Pwyllgor	Ann Holmes 01248 752518 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors:-

PLAID CYMRU / THE PARTY OF WALES

Lewis Davies, John Griffith, Dylan Rees (*Is-Gadeirydd/Vice-Chair*), Alun Roberts, Nicola Roberts

Y GRWP ANNIBYNNOL / THE INDEPENDENT GROUP

Richard Griffiths, Richard O. Jones

PLAID LAFUR CYMRU/ WALES LABOUR PARTY

J. Arwel Roberts

ANNIBYNNWYR MÔN / ANGLESEY INDEPENDENTS

Aled Morris Jones (Democratiaid Rhyddfrydol Cymru/Welsh Liberal Democrats)(*Cadeirydd/Chair*)
Bryan Owen

AELODAU CYFETHOLEDIG (Gyda hawl pleidleisio ar faterion Addysg) / CO-OPTED MEMBERS (With voting rights when dealing with Educational matters)

Mr Keith Roberts (Yr Eglwys Gatholig / The Catholic Church)
Mrs Anest G. Frazer (Yr Eglwys yng Nghymru / The Church in Wales)
Mr Dyfed Wyn Jones (Rhiant Llywodraethwr – Sector Ysgolion Cynradd/Parent Governor –
Primary Schools Sector)
Llio Johnson (Rhiant Llywodraethwr – Sector Ysgolion Uwchradd ac ADY/Parent
Governor- Secondary Schools Sector and ALN)

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan unrhyw Aelod neu Swyddog parthed unrhyw eitem o fusnes.

2 **PROTOCOL SIARAD CYHOEDDUS - PWYLLGORAU SGRIWTINI** (Tudalennau 1 - 10)

Cyflwyno adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/ Swyddog Monitro.

3 **MONITRO PERFFORMIAD : CERDYN SGORIO CORFFORAETHOL CH3 2019/20** (Tudalennau 11 - 22)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) A Thrawsnewid.

4 **MONITRO CYNNYDD: CYNLLUN DATBLYGU'R GWASANAETHAU CYMDEITHASOL** (Tudalennau 23 - 30)

Cyflwyno adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol.

5 **BLAEN RHAGLEN WAITH** (Tudalennau 31 - 36)

Cyflwyno adroddiad y Rheolwr Sgriwtini.

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgrwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
Dyddiad:	09.03.20
Pwnc:	Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgrwtini
Pwrpas yr Adroddiad:	Ceisio barn y Pwyllgor Sgrwtini am y Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgrwtini sydd ynghlwm yn Atodiad 1 i'r adroddiad hwn cyn i'r Cyngor benderfynu a ddylid ei fabwysiadu.
Cadeirydd Sgrwtini:	Cyng Aled Morris Jones
Aelod(au) Portfolio:	Cyng Dafydd Rhys Thomas Yr Aelod Portfolio ar gyfer Busnes Corfforaethol
Pennaeth Gwasanaeth:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Mared Yaxley 01248 752566 mwyys@ynysmon.gov.uk
Aelodau lleol:	Nid yw hwn yn fater sy'n ymwneud â ward benodol.

1 – Argymhelliad/ion

1. Bod y Pwyllgor Sgrwtini yn cytuno i fabwysiadu'r Protocol Siarad Cyhoeddus yn **Atodiad 1** i'r adroddiad hwn, ar yr amod bod y Cyngor yn ei gymeradwyo'n ffurfiol.
2. Bod y Pwyllgor Sgrwtini yn gwneud unrhyw sylwadau ar gynnwys y Protocol, er mwyn eu cyfeirio at y Pwyllgor Gwaith, cyn i'r Cyngor llawn benderfynu cymeradwyo'r Protocol ai peidio.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Mae'r mater yma'n gysylltiedig â threfniadau llywodraethiant sgrwtini (annog cyfranogiad cyhoeddus) – Cyfansoddiad y Cyngor.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgrwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1 Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]**

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd **[ffocws ar werth]**

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau **[ffocws ar risg]**

3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd **[ffocws ar berfformiad ac ansawdd]**

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. Ym mha ffyrdd y bydd y Protocol yn sicrhau bod gwerth ychwanegol o ran cyfraniad y cyhoedd at brosesau craffu'r Cyngor?
2. I ba raddau y bydd y Protocol yn ffurfioli ac yn symleiddio'r broses i'r cyhoedd allu siarad mewn Pwyllgorau Sgriwtini?
3. Nodir bod mabwysiadu Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgriwtini yn sicrhau cydymffurfiaeth â datblygiadau deddfwriaethol, a ddylid ystyried gosod cyfnod o amser er mwyn adolygu gweithredu'r Protocol?

5 – Cefndir / Cyd-destun

Cefndir:

Yn unol ag adran 62 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, rhaid i Gyngorau Sir sicrhau bod y rheini sy'n byw neu'n gweithio yn eu hardal yn gallu cyfrannu eu safbwyntiau ar unrhyw fater sydd i'w ystyried gan Bwyllgor Sgriwtini.

Mae Cyngor Sir Ynys Môn (CSYM) wedi ymrwymo i'r egwyddor hon. Er bod trefniadau eisoes i'r cyhoedd gymryd rhan yng ngwaith y Pwyllgorau Sgriwtini, nod cyflwyno'r Protocol Siarad Cyhoeddus yw darparu proses eglur a hwylus i'r cyhoedd fedru rhannu eu barn gyda'r Pwyllgorau Sgriwtini fel rhan o drafodaethau'r pwyllgorau.

Nid yw'r trefniant presennol ar gyfer siarad cyhoeddus yng nghyfarfodydd y Pwyllgorau Sgriwtini wedi ei nodi'n dryloyw mewn dogfen syml. Bydd cyflwyno'r Protocol Siarad Cyhoeddus yn cynorthwyo'r cyhoedd i ddeall y broses y mae angen ei dilyn, gan sicrhau

y mabwysiedir trefn gyson sy'n rheoli disgwyliadau'r cyhoedd mewn perthynas â'u cyfraniad.

Cyffredinol:

Bydd swyddogion yn gwneud y gwaith gweinyddol o dan y Protocol.

Mae datblygiadau deddfwriaethol diweddar wedi pwysleisio gofyniad cyfreithiol i wrando ar lais y cyhoedd a bod cynnwys y cyhoedd yn hanfodol pan fydd Cyngorau'n gwneud penderfyniadau.

O dan y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) (a gyhoeddwyd ar 18/11/2019) y rhagwelir y bydd yn derbyn Cydsyniad Brenhinol yn ystod Haf 2020, mae adran 46 yn cynnwys dyletswydd i annog pobl leol i gymryd rhan mewn llywodraeth leol. Mae paragraff 46 (1) yn nodi: "Rhaid i brif gyngor **annog pobl leol i gymryd rhan ym mhroses gwneud penderfyniadau'r cyngor** (gan gynnwys gwneud penderfyniadau mewn partneriaeth neu ar y cyd ag unrhyw berson arall)." (fy mhwyslais i).

Mae adran 47 o'r Bil yn amlinellu dyletswydd ar Gyngorau i baratoi "strategaeth gyfranogi" gyda'r nod o'i gwneud hi'n haws i'r cyhoedd ddeall sut mae llywodraeth leol yn gweithredu, sut mae'n gwneud penderfyniadau a **sut y gall pobl leol** ddilyn achos, **fynegi barn**, a chael sicrwydd bod y farn honno wedi ei chymryd i ystyriaeth" (fy mhwyslais i – papur Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar y Bil). Mae paragraff 47 (2) (e) yn nodi: "Rhaid i strategaeth cyfranogiad cyhoeddus, yn benodol, fynd i'r afael â threfniadau a wnaed, neu sydd i'w gwneud, i ddibenion dyletswydd y cyngor dan adran 62 o Fesur 2011 (dod â barn y cyhoedd i sylw pwyllgorau trosolwg a chraffu)".

Yn ogystal, o dan Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae'n rhaid ystyried pwysigrwydd cynnwys pobl sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, a sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth yr ardal y mae'r corff yn ei gwasanaethu.

Byddai mabwysiadu Protocol Siarad Cyhoeddus ar gyfer Sgriwtini yn mynd rhywfaint o'r ffordd tuag at gyflawni'r amcanion statudol hyn.

Cyhoeddir y Protocol ar wefan y Cyngor a gellir ei rannu ar gyfryngau cymdeithasol.

Manylion y Protocol:

Mae'r Protocol yn nodi:

Gall aelodau'r cyhoedd ofyn am gael siarad mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini os ydynt wedi cyflwyno cais ysgrifenedig i'r Swyddog Sgriwtini o leiaf 3 diwrnod gwaith cyn cyfarfod y Pwyllgor. Rhaid gwneud y cais ysgrifenedig gan ddefnyddio'r ffurflen berthnasol o wefan y Cyngor ac anogir cyflwyno ceisiadau'n electronig. Caiff geisiadau sylw yn y drefn y cânt eu derbyn. Bydd pawb sy'n gymwys i siarad yn cael ei hysbysu trwy e-bost neu trwy rif ffôn cyswllt.

Lle mae gan bob grŵp neu blaid safbwynt gwahanol ar eitem benodol cyfyngir ar nifer y siaradwyr fel mai dim ond un person o bob grŵp neu blaid fydd yn annerch y cyfarfod. Dim ond mewn achosion eithriadol y bydd y Cadeirydd yn caniatáu i ail / trydydd siaradwr sy'n rhannu'r un safbwynt siarad, a defnyddir y fath ddisgresiwn mewn ymgynghoriad â'r Swyddog Sgriwtini a'r Swyddog Monitro.

Mae gan y cyhoedd hawl i siarad ar bob eitem ar y rhaglen ac eithrio'r canlynol: Ymddiheuriadau; Datganiadau o Ddiddordeb; Cofnodion; ac eitemau ar y Rhaglen y datganwyd nad ydynt i'w cyhoeddi (yn unol â'r Prawf Budd Cyhoeddus). Pan fydd y Pwyllgor Sgriwtini yn ystyried eitemau eithriedig, bydd y Cadeirydd yn gofyn i bob aelod o'r wasg a'r cyhoedd adael yr ystafell gyfarfod.

Nid yw'r hawl yn cynnwys yr hawl i ofyn unrhyw gwestiynau i unrhyw aelod o CSYM, swyddog y Cyngor, gwahoddedigion sydd wrth law neu unrhyw siaradwr arall.

Er mwyn i aelodau fedru rhoi sylw llawn i unrhyw bwyntiau a wneir, rhaid i siaradwyr ddarparu unrhyw wybodaeth / ddogfennau ategol y maent yn bwriadu cyfeirio atynt yn eu cyflwyniadau pan fônt yn cofrestru i siarad. Ni cheir cyflwyno unrhyw wybodaeth / dogfennau ychwanegol yn y cyfarfod ei hun. Mae'r Protocol drafft yn mynd i'r afael ag addasrwydd unrhyw ddeunydd a gynhyrchir.

Rhoddir pum munud i bob siaradwr wneud eu cyfraniad llafar mewn perthynas ag eitem ar y rhaglen. Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y bydd y Cadeirydd yn caniatáu ychydig mwy o amser i siaradwyr ac os caniateir hyn ar gyfer un unigolyn, caniateir yr un faint o amser ychwanegol i bob unigolyn mewn perthynas â'r un eitem ar y rhaglen.

Mae gan y Cadeirydd ddisgresiwn i atal siaradwyr cyn i'r amser a neilltuwyd iddynt ddod i ben os ydynt, ym marn y Cadeirydd, yn ymddwyn yn amhriodol, yn dramgwyddus, yn ceisio atal y Pwyllgor rhag gwneud ei waith neu'n gwneud sylwadau sy'n ddifenyddol, yn flinderus, yn wahaniaethol neu'n sarhaus.

Gellir gofyn i siaradwyr egluro unrhyw un o'u sylwadau a gall yr aelodau ofyn cwestiynau iddynt. Ni chaniateir mynd i drafodaeth gydag aelodau'r Pwyllgor.

Bydd y Pwyllgor yn ystyried y sylwadau a wnaed gan y siaradwr ac wedi hynny yn penderfynu a ddylid gwneud unrhyw argymhellion sy'n codi o'r sylwadau a wnaed / materion a godwyd.

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Ddim yn berthnasol.

7 – Oblygiadau Ariannol

Ddim yn berthnasol.

8 – Atodiadau

Atodiad 1 – Canllawiau ar Drefniadau Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgrwtini

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Arweiniad ar drefniadau Siarad Cyhoeddus mewn Cyfarfodydd o'r Pwyllgorau Sgriwtini

1.0 Cyflwyniad

- 1.1 O dan adran 62 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, rhaid i Gynghorau Sir sicrhau bod y rheini sy'n byw neu'n gweithio yn yr ardal yn gallu cyfrannu eu safbwyntiau ar unrhyw fater sydd i gael ei ystyried gan Bwyllgor Sgriwtini. Mae Cyngor Sir Ynys Môn (CSYM) wedi ymrwymo i'r egwyddor hon.
- 1.2 Mae CSYM yn annog cyfranogiad gweithredol gan y cyhoedd lle bynnag y mae hynny'n bosibl (gweler y ddolen i "[Cymerwch ran yn Sgriwtini](#)") ac mae cyfle'n bodoli i aelodau o'r cyhoedd siarad mewn Pwyllgorau Sgriwtini mewn perthynas ag unrhyw eitem ar y rhaglen. Bwriad yr Arweiniad hwn hyn yw sicrhau y bydd llais pobl a chymunedau lleol ar Ynys Môn yn cael eu clywed fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau.
- 1.3 Wrth wneud hyn, rhaid i CSYM sicrhau bod y weithdrefn yn deg ac yn drefnus. Mae'r arweiniad hwn wedi'i ddatblygu er mwyn cynorthwyo'r rhai hynny sy'n dymuno siarad mewn cyfarfod o Bwyllgor Sgriwtini. Mae'n cynnwys gwybodaeth am y broses i'w dilyn. Gobeithir hefyd, drwy nodi'r wybodaeth hon, ac i'r graddau y mae hynny'n bosibl, y bydd modd i aelodau'r cyhoedd gael profiad di-straen wrth siarad mewn Pwyllgor Sgriwtini.

2.0 Cefndir

- 2.1 Mae gan CSYM ddau Bwyllgor Sgriwtini. Y naill yw'r [Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol](#) a'r llall yw'r [Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio](#). Mae Cylch Gorchwyl y ddau bwyllgor wedi eu cynnwys yn y Cyfansoddiad yn [Erthygl 6](#) ac yn [Rhan 4](#).
- 2.2 Rôl y Pwyllgor Sgriwtini ydi gwneud argymhellion i'r Pwyllgor Gwaith/Cyngor. Y Pwyllgor Gwaith/Cyngor, fel bo'n addas, sy'n gwneud y penderfyniad terfynol.
- 2.3 Mae cyfarfodydd o'r Pwyllgorau Sgriwtini ar agor i'r cyhoedd (gweler 2.4 isod).
- 2.4 Fodd bynnag, ar adegau, bydd y Pwyllgorau yn ystyried materion cyfrinachol e.e. gwybodaeth bersonol am unigolion neu ddata masnachol sensitif ac, ar yr adegau hyn, gofynnir i aelodau o'r wasg a'r cyhoedd adael y cyfarfod tra mae'r eitem yn cael ei hystyried. Rhaid i waharddiad o'r fath fod er budd y cyhoedd.
- 2.5 Bydd aelodau'r Pwyllgor yn derbyn adroddiadau ysgrifenedig ar faterion sy'n cael eu trafod gan Bwyllgorau Sgriwtini yn eu cyfarfodydd. Mae'r adroddiadau hyn ar gael i'r cyhoedd ar y wefan ar gyfer y [Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol](#) a'r [Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio](#) o leiaf tri diwrnod gwaith cyn dyddiad y cyfarfod (oni bai bod penderfyniad yn cael ei wneud i eithrio'r cyhoedd rhag cael mynediad i'r papurau). Os mai dyna'r achos, bydd prawf budd y cyhoedd yn cael ei gynnwys ar y wefan; bydd hwn yn egluro pam mae mynediad yn cael ei gyfyngu.
- 2.6 Rhan o gylch gwaith y Pwyllgor Sgriwtini yw "galw i mewn" benderfyniadau sydd wedi eu gwneud gan y Pwyllgor Gwaith ond sydd heb eu gweithredu eto. Fodd bynnag, bydd yr hawl i "alw i mewn" yn cael ei eithrio os ystyrir bod penderfyniad y

Pwyllgor Gwaith yn un brys. Yn yr amgylchiadau hynny, ni fydd yn bosibl i'r mater gael ei ystyried gan y Pwyllgor Sgrwtini ac felly ni fydd modd i'r cyhoedd gymryd rhan.

3.0 Presenoldeb y cyhoedd a siarad mewn Cyfarfodydd o'r Pwyllgor Sgrwtini.

3.1 Pwyntiau Cyffredinol

- 3.1.1 Cynhelir cyfarfodydd o'r Pwyllgor Sgrwtini yn gyhoeddus a gall unrhyw aelod o'r cyhoedd neu'r wasg fynychu a gwrando ar y sgwrs. Does dim angen gwneud unrhyw drefniadau o ran hyn; mae gennych hawl i droi fyny heb rybudd.
- 3.1.2 Does gan y cyhoedd ddim hawl awtomatig i siarad mewn Pwyllgor Sgrwtini ond gallant ofyn am ganiatâd i wneud hynny ymlaen llaw yn unol â'r Arweiniad hwn.
- 3.1.3 Trafodir rhai eitemau mewn sesiynau caeëdig, pan fydd y Pwyllgor yn ystyried gwybodaeth gyfrinachol a nodwyd fel gwybodaeth na ddylid ei chyhoeddi (yn amodol ar y prawf budd y cyhoedd a nodir yn 2.4 uchod). Gofynnir i'r wasg a'r cyhoedd adael yn ystod y drafodaeth ar yr eitemau hyn. O ganlyniad, ni fydd unrhyw siarad cyhoeddus mewn perthynas â'r eitemau hyn.
- 3.1.4 Yn amlwg, ni fydd siarad cyhoeddus yn briodol ar eitemau agenda megis ymddiheuriadau am absenoldeb, datganiadau o ddiddordeb a chofnodion.
- 3.1.5 Nid yw'r hawl i siarad yn cynnwys yr hawl i ofyn cwestiynau i unrhyw aelod o CSYM, swyddogion y Cyngor, gwstai a wahoddwyd nac unrhyw siaradwr arall.

3.2 Camau angenrheidiol

- 3.2.1 Er mwyn cael siarad mewn cyfarfod o Bwyllgor Sgrwtini, rhaid i aelod o'r cyhoedd fod wedi cyflwyno **cais ysgrifenedig**, gan ddefnyddio'r ffurflen briodol, a'i hanfon at y Swyddog Sgrwtini. Ni fydd ceisiadau llafar i gael siarad yn cael ei cofrestru. Dylid defnyddio'r ffurflen ar y [ddolen hon](#) i wneud y cais ysgrifenedig a gellir cynnwys lluniau neu ddiagramau. Rhaid i gyfrannwr wneud hyn cyn gynted â phosibl **ac o leiaf 3 diwrnod gwaith clir cyn dyddiad y Pwyllgor** (anogir pobl i gyflwyno eu ffurflenni yn electronig). Bydd unrhyw geisiadau a dderbynnir ar ôl y cyfnod hwn yn cael eu gwrthod yn awtomatig. Mae manylion cyswllt, ynghyd â chopi o'r ffurflen gais berthnasol ar gael ar [wefan](#) y Cyngor.
- 3.2.2 Caniateir i un person siarad o bob grŵp neu barti lle mae gan bob grŵp neu barti rywbeth gwahanol i'w ddweud mewn perthynas ag eitem. Gall unigolion sy'n arbenigwyr mewn maes penodol, neu sydd â safbwynt na chynrychiolir gan grŵp neu barti, hefyd gofrestru eu diddordeb i siarad yn y cyfarfod. Bydd Cadeirydd y Pwyllgor ond yn caniatáu ail/trydydd siaradwr ac ati, sydd â'r un safbwynt, **mewn achosion eithriadol** a lle mae'n amlwg bod dadleuon gwahanol i'w clywed. Bydd hyn drwy ddisgresiwn y Cadeirydd ac mewn ymgynghoriad â'r Swyddog Sgrwtini a'r Swyddog Monitro.

Er enghraifft, mewn perthynas ag adroddiad yn trafod nifer o wahanol ysgolion, mae'n rhesymol caniatáu un siaradwr o bob ysgol ond nid yw'n rhesymol gadael i bob rhiant wneud cyfraniad unigol. Lle byddai eitem yn trafod Canolfannau

Hamdden er enghraifft, byddai'n rhesymol gadael i siaradwyr o wahanol grwpiau sy'n defnyddio'r ganolfan hamdden siarad ar y sail bod ganddynt i gyd bethau gwahanol i'w ddweud ac na fyddent yn ail adrodd yr un pwyntiau. Y pwynt yw ceisio sicrhau bod y Pwyllgorau yn clywed yr holl safbwyntiau ond nad yw cyfraniadau yn ailadroddus.

- 3.2.3 Bydd yr holl geisiadau ysgrifenedig yn cael eu cofnodi gan Swyddog Sgriwtini y Cyngor. Bydd y cais yn cynnwys manylion am bwy mae'r unigolyn yn ei gynrychioli (os yn berthnasol). Pan fydd trefniadau'n cael eu gwneud ar gyfer y cyfarfod o'r Pwyllgor, bydd yr unigolyn y mae ei enw'n ymddangos gyntaf ar y rhestr h.y. y person cyntaf i gofrestru eu diddordeb mewn siarad yn y Pwyllgor, mewn perthynas a bob grŵp / parti o bobl, yn cael y cyfle cyntaf i gadarnhau a ydynt dal yn dymuno siarad. Os nad yw'r person cyntaf i gofrestru bellach yn dymuno siarad, cynigir i'r ail berson ar y rhestr a ydynt yn dymuno siarad a bydd lle y person cyntaf ar y rhestr yn cael ei ildio. Yn yr un modd, os nad yw'r ail berson ar y rhestr yn dymuno siarad, cynigir i'r trydydd person ar y rhestr, ac yn y blaen. Unwaith y cynigir i'r person nesaf ar y rhestr, a bod y person hwnnw'n cadarnhau y byddant yn mynychu i siarad, ni all yr unigolyn blaenorol newid eu meddwl am eu dymuniad i siarad. Bydd y cynnig ond yn mynd yn ôl i'r person cyntaf i gofrestru os yw pawb arall ar y rhestr wedi cadarnhau nad ydynt yn dymuno siarad. Yn amlwg, nid yw hyn yn berthnasol i'r cyfranwyr hynny nad ydynt yn cynrychioli grwpiau/partïon.
- 3.2.4 Fe ddylai'r rhai hynny sy'n dymuno siarad mewn cyfarfodydd Pwyllgor gofrestru eu diddordeb i wneud hynny cyn gynted â phosibl drwy gadarnhau eu henwau a phwy maent yn gynrychioli, (os yn berthnasol) ac ni ddylid disgwyl i bapurau'r Pwyllgor gael eu cyhoeddi, er mwyn osgoi sefyllfa lle byddant yn methu'r dyddiad cau a nodir yn 3.2.1 uchod a/neu bod unigolion eraill eisoes wedi cofrestru i siarad. Bydd materion fel arfer yn rhan o ymgynghoriad ehangach ac felly bydd y cyhoedd yn ymwybodol o'r materion a fydd yn cael eu hystyried. Fodd bynnag, er mwyn sicrhau bod y cyhoedd yn gwbl ymwybodol, caiff unigolion eu hannog i adolygu [Blaen Raglen Waith](#) (BRW) y Pwyllgorau Sgriwtini sy'n nodi'r materion a fydd yn cael eu trafod.
- 3.2.5 Bydd y Swyddog Sgriwtini yn rhoi cymaint o rybudd â phosibl i'r rhai hynny sydd wedi cofrestru i siarad yn y cyfarfod o'r Pwyllgor ac yn eu hysbysu o amser, dyddiad a lleoliad y cyfarfod lle bydd yr eitem yn cael ei thrafod. Cyhoeddir rhaglenni Pwyllgorau o leiaf tri diwrnod gwaith clir cyn y Pwyllgor a bydd y rhain yn cynnwys manylion yr holl faterion a drafodir yn y cyfarfod hwnnw.

3.3 Yng nghyfarfod y Pwyllgor Sgriwtini

- 3.3.1 Fel y nodwyd, bydd cyfarfodydd o'r Pwyllgor Sgriwtini yn cael eu cynnal yn gyhoeddus fel arfer, maent yn agored i'r wasg ac mae'r holl adroddiadau yn ddogfennau cyhoeddus oni bai eu bod yn cynnwys gwybodaeth gyfrinachol.
- 3.3.2 Cyn dechrau'r cyfarfod, fe ddylai cyfranwyr gyflwyno eu hunain i'r Swyddog Sgriwtini neu'r Swyddog Pwyllgor a byddant yn trefnu iddynt gyfarfod y Cadeirydd. Fe ddylai siaradwyr cyhoeddus ganiatáu digon o amser i hyn ddigwydd ac anelu i gyrraedd Cyswllt Môn (Prif dderbynfa Pencadlys Llangefni) tua 15 munud cyn dechrau'r cyfarfod.

- 3.3.3 Gall siaradwyr gyfathrebu â'r Pwyllgor yn Gymraeg neu Saesneg (mae gwasanaeth cyfieithu ar gael ym mhob cyfarfod).
- 3.3.4 Mae'n bwysig bod unrhyw un sy'n siarad mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini yn gwneud hynny mewn modd cyfrifol a pharchus er mwyn sicrhau bod eu cyfraniad mor effeithiol â phosibl.
- 3.3.5 Bydd y Cadeirydd yn cyflwyno pob siaradwr i'r Pwyllgor pan fydd eu tro nhw i siarad.
- 3.3.6 Gofynnir i bob siaradwr symud i leoliad penodol o fewn yr ystafell gyfarfod lle bydd modd iddynt gael eu gweld a'u clywed gan holl aelodau'r Pwyllgor. Rhoddir **pum munud** i bob siaradwr wneud eu cyfraniad.
- 3.3.7 Caiff siaradwyr eu hannog i ystyried y canlynol:
- 3.3.7.1 Sicrhau bod sylwadau yn glir ac yn gryno ac yn uniongyrchol berthnasol i'r adroddiad y maent wedi gofyn am gael siarad arno.
  - 3.3.7.2 Osgoi ailadrodd unrhyw bwyntiau a wnaed gan siaradwr blaenorol.
  - 3.3.7.3 Cyfyngu eu safbwyntiau i'r manteision a'r anfanteision o'r cynigion yn yr adroddiad a thynnu sylw at sut y gallai'r adroddiad effeithio ar y ddarpariaeth o wasanaethau ar gyfer grwpiau penodol o ddefnyddwyr. Awgrymu cynigion gwahanol.
- 3.3.8 Ni chaniateir i siaradwyr ddosbarthu dogfennau cefnogol yn y cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini nac i ddefnyddio cymorth gweledol / llafar (megis lluniau, diagramau neu recordiadau sain). Bydd unrhyw ddeunydd a dderbynnir gan y siaradwr yn unol â pharagraff 3.2.1 yn cael ei gylchredeg gan y Swyddog Sgriwtini ymlaen llaw, i aelodau'r Pwyllgor; yn amodol ar y cafeat bod y deunydd yn addas ar gyfer ei gyhoeddi. Bydd y penderfyniad hwn yn cael ei wneud yn unol â disgresiwn y Swyddog Sgriwtini mewn ymgynghoriad â'r Swyddog Monitro a'r swyddog arweiniol o'r gwasanaeth perthnasol.
- 3.3.9 Os yw siaradwr yn dal i siarad ar ôl pum munud, bydd y Cadeirydd fel arfer yn gadael iddynt orffen y frawddeg ac yna'n eu hysbysu eu bod wedi cyrraedd y trothwy amser. Ni chaniateir i gyfranwyr fynd dros eu hamser a hynny er mwyn sicrhau tegwch i unrhyw siaradwyr eraill. Mewn amgylchiadau eithriadol, gall y Cadeirydd ganiatáu ychydig mwy o amser i siaradwyr; os digwydd hynny, bydd siaradwyr eraill ar yr un eitem yn cael yr un faint o amser ychwanegol i siarad.
- 3.3.10 Unwaith y bydd y siaradwr wedi gorffen eu cyfraniad, gall y Cadeirydd ganiatáu i aelodau'r Pwyllgor ofyn cwestiynau i'r siaradwr er mwyn cadarnhau unrhyw bwyntiau sy'n codi. Ni ddylai'r siaradwr fynd i ddadlau ag unrhyw aelodau o'r Pwyllgor.
- 3.3.11 Bydd y siaradwr wedyn yn dychwelyd i'w sedd yn y galeri gyhoeddus.
- 3.3.12 Bydd y Pwyllgor yn trafod y mater cyn gwneud unrhyw benderfyniad ac yn ystyried unrhyw wybodaeth a ddarperir gan yr holl siaradwyr.
- 3.3.13 Bydd y Cadeirydd yn sicrhau bod yr holl siaradwyr yn cael eu trin â chwarteisi a pharch. Bydd gan y Cadeirydd y disgresiwn i stopio siaradwr ar unrhyw adeg os yw, ym marn y Cadeirydd, yn siarad yn amhriodol, yn ymosodol neu os bydd yn ceisio

atal y Pwyllgor rhag gwneud ei waith neu'n gwneud sylwadau sy'n ddifriol, yn flinderus, yn wahaniaethol neu'n dramgwyddus. Wrth lywyddu dros y cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn ymarfer ei ph/bwerau a dyletswyddau mewn ffordd weithredol, deg a diduedd fel bod modd cyflawni busnes yn effeithlon a chan gymryd i ystyriaeth budd y gymuned.

3.3.14 Gall y siaradwr adael y cyfarfod ar unrhyw adeg ar ôl siarad.

4.0 Diogelu Data

4.1 Mae manylion cyswllt, yn cynnwys cyfeiriadau e-bost a rhifau ffôn, yn hanfodol er mwyn sicrhau y gellir gweithredu'r Arweiniad hwn yn y modd cywir ac er mwyn galluogi siaradwyr i fynychu cyfarfodydd o'r Pwyllgor Sgriwtini. Ni fydd manylion personol ond yn cael eu casglu at ddibenion gweinyddu siarad cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgriwtini. Unwaith y bydd eitem wedi'i phenderfynu arni mewn Pwyllgor, bydd y manylion cyswllt yn cael eu dileu yn unol â'r Polisi Cadw Gwybodaeth a gyhoeddwyd gan y Cyngor.

5.0 Crynodeb

Fe ddylai unrhyw aelodau o'r cyhoedd sy'n dymuno siarad ar unrhyw eitem benodol mewn Pwyllgor Sgriwtini:

- **Adolygu'r Flaen Raglen Waith, sydd ar gael [**YMA**](#) er mwyn gweld pa faterion sydd ar y gweill;**
- **Cyflwyno cais ysgrifenedig gan ddefnyddio'r ffurflen sydd ar gael [**YMA**](#);**
- **Rhaid i'r cais ysgrifenedig gyrraedd y Swyddog Sgriwtini o leiaf 3 diwrnod gwaith clir cyn cyfarfod y Pwyllgor;**
- **Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau at yr unigolion a nodir yn adran 6 isod.**

6.0 Manylion Cyswllt

Swyddog Cymorth Sgriwtini 01248 75xxxx
abc@ynysmon.gov.uk

Swyddog Gwasanaethau Pwyllgor 01248 75xxxx
def@ynysmon.gov.uk

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgrwtini</u>	
Pwyllgor:	Sgrwtini Corfforaethol
Dyddiad:	9fed Mawrth 2020
Pwnc:	ADRODDIAD MONITRO'R CERDYN SGORIO – CHWARTER 3 (2019/20)
Pwrpas yr Adroddiad:	Herio Perfformiad
Cadeirydd Sgrwtini:	CYNG ALED M JONES
Aelod(au) Portfolio:	CYNG DAFYDD RHYS THOMAS
Pennaeth Gwasanaeth:	CARYS EDWARDS
Awdur yr Adroddiad:	GETHIN MORGAN
Rhif Ffôn:	01248 752111
E-bost:	GethinMorgan@anglesey.gov.uk
Aelodau lleol:	Amherthnasol

1. – Argymhelliad/ion

- 1.1 Hwn yw'r trydydd cerdyn sgorio ar gyfer y flwyddyn ariannol 2019/20
- 1.2 Mae'n dangos safle'r Cyngor yn erbyn ei amcanion gweithredol fel yr amlinellwyd ac y cytunwyd arnynt rhwng yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth / y Pwyllgor Gwaith a'r Pwyllgor Gwaith Cysgodol.
- 1.3 Gofynnir i'r Pwyllgor graffu ar y cerdyn sgorio a nodi'r meysydd y mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn eu rheoli er mwyn sicrhau gwelliannau i'r dyfodol.

Gellir crynhoi'r rhain fel a ganlyn -

1.3.1 Mae meysydd sy'n tanberfformio yn cael eu cydnabod a'u rheoli a chymerir camau lliniaru i gynorthwyo gwelliant yn ystod Ch4 a chreffir yn barhaus ar berfformiad ariannol gan roi pwyslais arbennig ar y gwasanaethau sydd dan bwysau oherwydd y galw cynyddol amdanynt, a'u cynorthwyo hwy'n arbennig, a hynny fel nad yw'r modd y maent yn rheoli perfformiad yn dirywio neu'n tanberfformio yn Ch4.

- 1.4 Gofynnir i'r Pwyllgor argymhell y mesurau lliniaru a amlinellir uchod.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Yn cael ei ddefnyddio fel rhan o broses monitro Cynllun y Cyngor

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

3.1 Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau **[ffocws ar y cwsmer/ dinesydd]**

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd **[ffocws ar werth]**

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau **[ffocws ar risg]**

3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd **[ffocws ar berfformiad ac ansawdd]**

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. I ba raddau mae'r wybodaeth a ddarperir yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor ar berfformiad cyffredinol ym meysydd gwasanaeth allweddol y Cyngor?

2. Adroddir bod ymateb amserol i gwynion gan y Gwasanaethau Cymdeithasol yn broblem yn Ch3. Pa rôl ychwanegol y gall y Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol ei chwarae wrth graffu adeiladol a monitro gwelliannau?

3. Mae'r adroddiad yn cyfeirio at bwysau gwasanaeth ariannol yn enwedig yn y Gwasanaethau Oedolion. Pa gyfraniad pellach y gall y Panel Craffu Cyllid ei wneud i sicrhau bod pwysau gwasanaeth yn cael sylw?

4. Disgwylir i lefelau cyfredol y balansau ariannol ostwng er mwyn ariannu'r gorwariant a ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn. Pa fesurau sydd wedi'u rhoi ar waith i liniaru'r risg hon?

5 – Cefndir / Cyd-destun

1.1 Un o ddyletswyddau'r Cyngor o dan Raglen Gwella Cymru yw gwneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth ddarparu ein gwasanaethau. Mae'n ofynnol i ni roi trefniadau ar waith sy'n ein galluogi i ddeall anghenion a blaenoriaethau lleol yn effeithiol, a gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau a'n gallu i'w diwallu a gwerthuso effaith ein gweithredoedd.

1.2. Defnyddir yr adroddiad hwn ar fonitro'r cerdyn sgorio hwn fel rhan o'r broses o fonitro llwyddiant ein Dangosyddion Perfformiad Allweddol (DPA) a nodwyd, sy'n gyfuniad o ddangosyddion lleol a chenedlaethol, wrth gyflawni gweithgareddau'r Cyngor o ddydd i ddydd. Mae'r adroddiad hefyd yn nodi unrhyw gamau lliniarol a nodwyd gan yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) i yrru a sicrhau gwelliannau.

1.3. Mae'r cerdyn sgorio yn portreadu'r sefyllfa gyfredol ar ddiwedd Ch3 a bydd yn cael ei ystyried ymhellach gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a'r Pwyllgor Gwaith yn ystod mis Mawrth

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Amherthnasol

7 – Oblygiadau Ariannol

Nodir yn yr adroddiad y sefyllfa ariannol diwedd Ch3.

8 – Atodiadau

Atodiad A - Cerdyn Sgorio Chwarter 3

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Adroddiad Monitro Cerdyn Sgorio 2019/20 – Chwarter 2 (fel y cyflwynwyd ef i'r Pwyllgor Gwaith ym mis Tachwedd 2019 ac a dderbyniwyd ganddo.)

ADRODDIAD MONITRO'R CERDYN SGORIO - CHWARTER 3 (2019/20)

1. RHAGARWEINIAD

- 1.1. Un o ddyletswyddau'r Cyngor o dan Raglen Cymru ar gyfer Gwella yw gwneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn y modd yr ydym yn darparu ein gwasanaethau. Mae'n ofynnol i ni roi trefniadau ar waith i gael dealltwriaeth effeithiol o anghenion a blaenoriaethau lleol, ac i wneud y defnydd gorau o'r adnoddau a'r capasiti sydd gennym i gyflawni'r anghenion a'r blaenoriaethau hynny, ac er mwyn gwerthuso effaith yr hyn a wnawn.
- 1.2. Mae Cynllun y Cyngor ar gyfer 2017 i 2022 yn nodi'r anghenion a'r blaenoriaethau lleol a'n hamcanion ar gyfer y cyfnod. Cyflawnir Cynllun y Cyngor trwy wireddu'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol (DGF).
- 1.3. Defnyddir yr adroddiad monitro hwn ar y cerdyn sgorio fel rhan o'r broses i fonitro llwyddiant ein Dangosyddion Perfformiad Allweddol (DPA), sef cyfuniad o ddangosyddion lleol a chenedlaethol, wrth i'r Cyngor ddarparu ei wasanaethau o ddydd i ddydd. Mae'r adroddiad hefyd yn dwyn sylw at unrhyw gamau lliniarol a nodwyd gan yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) i yrru a sicrhau gwelliannau.
- 1.4. Mae'r adroddiad monitro'r cerdyn sgorio wedi bod yn cael ei ddefnyddio ers 2013 ac mae datblygiad yr adroddiad hwn ymhlith gwelliannau eraill sy'n gysylltiedig â pherfformiad wedi cyfrannu at fframwaith perfformiad cyfredol y Cyngor. Mae'r dull rheoli perfformiad yma, sydd eisoes wedi gwreiddio i waith dydd i ddydd, wedi arwain at ddiwylliant gwella parhaus o fewn y cyngor, gwelliannau mewn perfformiad yn erbyn targedau, yn ogystal â gwelliant yn ein perfformiad yn genedlaethol.
- 1.5. Mae'r cerdyn sgorio (atodiad 1) yn portreadu'r sefyllfa ar ddiwedd chwarter 3 a chaiff sylw pellach (ynghyd â'r adroddiad hwn) gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a'r Pwyllgor Gwaith yn ystod mis Mawrth.

2. CYD-DESTUN

- 2.1. Cytunwyd yn y gweithdy a nodwyd eisoes bod angen gwneud rhai newidiadau i'r Cerdyn Sgorio eleni er mwyn sicrhau dull mwy strategol. I'r perwyl hwnnw, mae'r DPA sy'n monitro perfformiad wedi'u halinio â thri amcan strategol y Cyngor :
  - Amcan 1 - Sicrhau y gall pobl Ynys Môn ffynnu a gwireddu eu potensial tymor hir
  - Amcan 2 - Cefnogi oedolion a theuluoedd bregus i'w cadw'n ddiogel, yn iach ac mor annibynnol â phosib
  - Amcan 3 - Gweithio mewn partneriaeth â'n cymunedau i sicrhau eu bod yn gallu ymdopi'n effeithiol â newid a datblygiadau, tra'n amddiffyn ein hamgylchedd naturiol
- 2.2. Ni fydd modd cyhoeddi gwybodaeth ar gyfer pob DPA ar y Cerdyn Sgorio bob chwarter oherwydd natur y dulliau casglu data. Yn y fath achosion, bydd nodyn yn dweud pa mor aml y mae'r DPA yn cael ei fonitro a phryd y bydd y data ar gael i'w gasglu, e.e. (blynyddol) (Ch4), (tymhorol) (Ch3).

3. PERFFORMIAD IECHYD CORFFORAETHOL

- 3.1. Mae'n galonogol nodi bod mwyafrif (71%) y dangosyddion sy'n cael eu monitro yn parhau i berfformio'n dda yn erbyn targedau (Gwyrdd neu Felyn) fel ar ddiwedd Ch2. Nodir rhai o'r uchafbwyntiau isod.
- 3.2. Mae presenoldeb yn y lle gwaith yn WYRDD yn erbyn ei darged ar ddiwedd Chwarter 3.
- 3.3. Mae'r strategaeth ddigidol yn parhau i weld y prif ddatblygiadau'n datblygu yn ystod Ch3 lle mae'r rhan fwyaf o'r dangosyddion o dan yr is-bennawd 'newid i wasanaeth digidol' yn gweld tuedd ar i fyny o'i gymharu â Ch3 yn 2018/19 lle mae pob un o'r dangosyddion heblaw am un (nifer yr ymweliadau â gwefan y Cyngor) yn dangos cynnydd, er y rhagwelir y dangosydd hwn hefyd yn cynyddu yn Ch4 oherwydd yr ymgynghoriadau a gynhelir ar hyn o bryd ar Foderneiddio Ysgolion a'r Gyllideb. Mae nifer y taliadau dros y we ac ar y ffôn (eitemau 12 + 13) wedi gweld cynnydd o dros 2700 o daliadau o gymharu â'r un cyfnod yn 2018/19. Fel yr esboniwyd yn flaenorol, mae hyn yn gadarnhaol gan fod astudiaethau a gynhaliwyd gan Socitm (Y Gymdeithas ar gyfer Arloesi, Technoleg a Moderneiddio) yn dangos bod costau trafodion digidol yn is na chostau cyswllt wyneb yn wyneb.
- 3.4. Fel yr adroddwyd y tro diwethaf, nid oes achos i bryderu gyda'r is-bennawd 'siarter gwasanaeth cwsmer' lle mae mwyafrif (75%) y dangosyddion yn perfformio'n dda yn erbyn targedau. Yr unig ddangosydd sy'n GOCH yn erbyn y targed yw eitem 04b – canran y cwynion ysgrifenedig yr ymatebodd y Gwasanaethau Cymdeithasol iddynt o fewn 15 diwrnod. Trafodwyd 30 o'r 31 (97%) o gwynion gyda'r achwynydd o fewn yr amserlen ac ymatebwyd yn ysgrifenedig i 22 o'r 31 o gwynion (71%) o fewn yr amserlen.
- 3.5. Mae rhai o'r gwersi a ddysgwyd o gwynion a gadarnhawyd yn cynnwys:
  - Mae angen cydgysylltu mewnol pan fydd ymholiad yn ymwneud â gwasanaethau eraill,
  - Mae angen adolygu'r broses o wneud addasiadau neu ddileu dyledion ac mae angen cydnabod a chofnodi cwynion,
  - Angen rhoi system ar waith i gwmnïau bysus roi gwybod i'r Cyngor am unrhyw broblemau gyda bysus ysgol.
- 3.6. Ar hyn o bryd mae'r adran rheolaeth ariannol yn rhagweld, ar sail y sefyllfa ariannol ar ddiwedd y trydydd chwarter, y bydd gorwariant o £1.246m yng nghyllideb refeniw'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2020. Disgwylir gorwariant o £1.096m yn y cyllidebau gwasanaeth a rhagwelir y bydd cyllid corfforaethol yn gorwario £0.008m. Disgwylir i'r incwm o'r Dreth Gyngor safonol fod £0.142m yn is na'r gyllideb. Y duedd hanesyddol a welwyd dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf fu tanwariannau / gwargedion sylweddol yn y meysydd Cyllid Corfforaethol a'r Dreth Gyngor a oedd yn helpu i leihau gorwariant mewn costau gwasanaeth. Yn anffodus, ar gyfer 2019/20 mae'r cyllidebau hyn hefyd dan bwysau ac ni fyddant ar gael i ariannu gorwariant mewn gwasanaethau.

- 3.7. Mae cyllidebau'r Gwasanaeth Oedolion dan bwysau sylweddol oherwydd y galw cynyddol ac yn sgil trosglwyddo lleoliad costus o'r Gwasanaethau Plant. Mae'r galw cynyddol hwn yn rhywbeth y gellir ei weld ar sail Cymru a'r DU oherwydd bod y boblogaeth yn heneiddio.
- 3.8. Y patrwm arferol yw bod y sefyllfa alldro derfynol yn well na'r amcangyfrif yn yr ychydig chwarteri cyntaf, ond, pe bai'r gorwariant a ragwelir yn digwydd, byddai'n cael ei ariannu o falansau cyffredinol y Cyngor a fyddai'n gostwng i £ 5.035m.
- 3.9 Mae'r gostyngiad hwn yn gwario sefyllfa ariannol y Cyngor ond yn cyfiawnhau'r penderfyniad i beidio â defnyddio balansau cyffredinol i ariannu rhan o gyllideb 2019/20. 'Roedd y Pwyllgor Gwaith yn flaenorol wedi cytuno i gyflwyno Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer Gwasanaethau lle caniateir i unrhyw wasanaeth sydd â thanwariant ar ddiwedd y flwyddyn gadw hyd at 2.5% o'u cyllideb net flynyddol neu £75k (p'un bynnag sydd uchaf) i'w ailfuddsoddi yn eu gwasanaeth er mwyn gwella gwytnwch y gwasanaeth i'r dyfodol. Yn seiliedig ar y sefyllfa ar ddiwedd Chwarter 3, byddai hyn yn arwain at wasanaethau yn cadw £0.427m, gan ostwng y gronfa wrth gefn gyffredinol i £4.608k. Mae hyn yn llawer is na'r isafswm a gymeradwywyd ar gyfer balans y gronfa wrth gefn gyffredinol, sef £6.7m fel y cymeradwywyd gan y Cyngor llawn ar 27 Chwefror 2019.
- 3.10. Gellir gweld mwy o wybodaeth am reolaeth ariannol yn yr 'Adroddiad Monitro ar y Gyllideb Refeniw ar gyfer Chwarter 3 ' a fydd yn cael ei drafod yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 2 Mawrth.
- 3.11. Yr hyn y mae hyn yn ei ddangos felly yw'r sicrwydd rhesymol y gellir ei ddarparu, trwy ddefnyddio'r dadansoddiad o'r cardiau sgorio, fod gweithgareddau'r Cyngor o ddydd i ddydd o ran rheoli ei bobl, ei gyllid a'i wasanaethu i'w gwsmeriaid yn cwrdd â'r disgwyliadau i safon sy'n briodol ac y cytunwyd arni gan Aelodau. Adlewyrchir hyn hefyd yn y ffaith bod y dangosyddion yn y maes rheoli perfformiad hefyd yn perfformio'n dda.

4. RHEOLI PERFFORMIAD

- 4.1. Ar ddiwedd Ch3 mae'n galonogol nodi bod mwyafrif helaeth (85%) y dangosyddion yn parhau i berfformio'n uwch na'u targedau neu o fewn 5% ohonynt. Mae hyn unwaith eto'n cymharu'n ffafriol â'r perfformiad a welwyd yn hanner cyntaf y flwyddyn ariannol ac yn Chwarter 3 yn 2018 /19. Fodd bynnag, 'rydym yn nodi bod pum dangosydd yn tanberfformio yn erbyn eu targedau ac amlygwyd y rhain yn Goch neu'n Ambr yn y Cerdyn Sgorio .
- 4.2. Mae'r perfformiad ar gyfer **Amcan 1** ar ddiwedd Ch3 wedi bod yn dda gan mai dim ond dau ddangosydd sy'n tanberfformio ar hyn o bryd yn erbyn ei amcan, sef un yn fwy nag yn Chwarter 2. Mae hyn yn cyfateb i 17% o'r 12 DP a gafodd eu monitro yn y chwarter hwn.
- Dangosydd 8 - Nifer yr ymweliadau â chanolfannau hamdden – sy'n dangos yn AMBR gyda pherfformiad o 385k o ymweliadau yn erbyn targed o 396k o ymweliadau. Mae hyn 19k yn llai na'r 404k a welwyd yn Ch3 2018/19, ond mae'n

parhau i fod 21k yn uwch na'r 364k a welwyd yn Ch3 2017/18.

Mae nifer yr ymweliadau wedi bod yn is eleni o gymharu â pherfformiad yn 2018/19, ond roedd honno'n flwyddyn arbennig o brysur o'i chymharu â'r 5 mlynedd flaenorol. 'Roedd y targed a osodwyd ar gyfer eleni yn seiliedig ar berfformiad prysur yn 2018/19. Oherwydd rhywfaint o waith cynnal a chadw ac uwchraddio hanfodol ar y canolfannau hamdden, ni fu'n bosib cyrraedd yr targedau arfaethedig hyd yma eleni. Fodd bynnag, mae nifer y taliadau debyd uniongyrchol wedi cynyddu dros y flwyddyn ddiwethaf, a thrwy hynny yn sicrhau bod llif incwm cyson yn cael ei dderbyn pan nad yw nifer yr ymwelwyr yn cyrraedd targedau.

Disgwylir gweld cynnydd yn y ffigyrau am y cyfnod rhwng Ionawr a Mawrth a ddylai arwain at berfformiad sy'n agosach at y targed. Fodd bynnag, bydd gwaith uwchraddio ar ystafell ffitrwydd Plas Arthur, y neuadd chwaraeon yng Nghanolfan Hamdden Caergybi a'r gwaith i atgyweirio difrod a achoswyd gan storm Ciara yng Nghanolfan Hamdden David Hughes yn cael effaith ar berfformiad yn Ch4.

Yn Ch4 byddwn yn parhau i hyrwyddo'r gweithgareddau sydd ar gael yn ein Canolfannau Hamdden trwy MonActiv yn ogystal â sicrhau bod yr holl weithgareddau'n cael eu cofnodi'n gywir ar y systemau cyfrifiadurol electronig.

- Dangosydd 17 - Gwasanaethau Landlord: Nifer y dyddiau a gymerir ar gyfartaledd i gwblhau gwaith trwsio - sy'n dangos yn GOCH gyda pherfformiad o 15.49 diwrnod yn erbyn targed o 12 diwrnod . Mae hyn yn uwch na'r 9.95 diwrnod a welwyd yn Ch3 2018/19 a'r 15.14 diwrnod a welwyd ar ddiwedd Ch2.

Fel yr eglurwyd yn yr adroddiad ar chwarter 2, effeithiwyd ar y dangosydd hwn gan newid yn y Polisi Atgyweirio a Chynnal a Chadw ym mis Hydref 2018. Erbyn hyn, blaenoriaethir archebion gwaith i'w cwblhau o fewn 12 awr, 48 awr, 5 diwrnod, 20 diwrnod neu 3 mis yn dibynnu ar frys y gwaith. Yn flaenorol, gellid gosod archebion gwaith hefyd am 10 diwrnod a 15 diwrnod ond nid yw hynny'n opsiwn bellach.

Bydd y Bwrdd Gwasanaethau Tai yn parhau i fonitro'r dangosydd hwn a gweithredu yn ôl yr angen gyda'r bwriad o wella'r perfformiad.

Rydym yn falch o adrodd bod 94% o'r archebion gwaith wedi'u cwblhau ar amser mewn perthynas â'r Polisi ar gyfer Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw.

4.3. Roedd perfformiad yn erbyn y dangosyddion ar gyfer **Amcan 2** yn dangos mai dim ond 2 o'r 17 o ddangosyddion a gafodd eu monitro yn Ch2 (12 %) sy'n tanberfformio yn erbyn yr amcan ar hyn o bryd.

- Dangosydd 19 – Nifer y bobl sy'n cael eu cadw yn yr ysbyty tra'n aros am ofal cymdeithasol am bob 1000 o'r boblogaeth 75+ oed. Mae'r dangosydd hwn yn GOCH, sef 6 yn erbyn targed o 3. Mae'r perfformiad hwn yn debyg i'r 5.6 a welwyd yn Ch3 2018/19.

Mae ein heriau o ran perfformiad ail-alluogi wedi dod yn gliriach ers i ni weithredu ein contractau gofal cartref yn yr ardal. Yn gyffredinol, mae'r contractau hynny'n

cefnogi pobl i gael eu rhyddhau'n gyflym pan fyddant wedi sefydlu pecynnau ar waith. Fodd bynnag, oherwydd y pwysau o sicrhau ein bod yn darparu gwasanaeth ail-alluogi i bawb sy'n newydd i wasanaethau, rydym ar hyn o bryd yn ei chael hi'n anodd sicrhau capasiti digonol. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, mae'r ddau ohonom yn anelu at sicrhau bod y rhai sy'n derbyn ail-alluogi yn gofyn amdano mewn gwirionedd, a bod ein gwasanaeth yn gweithio i symud unigolion pan fyddant yn cael y cyfnod ailgyflenwi wedi'i gwblhau ar yr adeg iawn.

Mae'r gallu i gefnogi'r rheini ag EMI (Salwch Meddwl yr Henoed) yn y sector preswyl a nyrsio hefyd wedi cyfrannu at y darlun cyffredinol hwn.

'Rydym yn parhau i gryfhau ein partneriaeth â BIPBC i hwyluso rhyddhau pobl yn brydlon o ysbytai, gan roi sylw arbennig i'n Hysbytai Cymunedol. Yn ogystal, byddwn yn adolygu ein prosesau mewnol trwy gael cyfarfodydd wythnosol gyda'n darparwr ailalluogi i sicrhau bod pobl yn cael eu rhyddhau o'r holl ysbytai mewn dull amserol.

- Dangosydd 36 - Gwasanaethau Landlord: Mae'r dangosydd ar gyfer canran y rhent a gollwyd oherwydd bod eiddo'n wag yn dangos yn GOCH ar y cerdyn sgorio gyda 1.55 % wedi'i golli yn erbyn targed o 1.15%.

Mae cysylltiad uniongyrchol rhwng y dangosydd hwn a dangosydd 35 ar y Cerdyn Sgorio sydd wedi gwella yn y ddau chwarter diwethaf, sef nifer y dyddiau a gymerir ar gyfartaledd i osod unedau y gellir eu gosod. Cafodd perfformiad gwael y dangosydd hwnnw yn Ch1 effaith ar y DPA hwn ac ni fu'n bosib craffu'n ôl cymaint ag y gobeithiwyd.

Byddwn yn parhau i weithredu'r broses symlach newydd a nodwyd yn Ch1 i wella perfformiad yn erbyn y dangosydd hwn.

4.4. Mae'r dangosyddion i fonitro **Amcan 3** hefyd wedi perfformio'n dda yn Ch3, ond mae un dangosydd o'r saith (14%) a gafodd eu monitro ar gyfer yr amcan hwn wedi tanberfformio yn erbyn y targed.

- Dangosydd 43 - Canran yr achosion gorfodaeth cynllunio yr ymchwiliwyd iddynt cyn pen 84 diwrnod – sy'n dangos yn AMBR gyda pherfformiad o 69% yn erbyn targed o 80%. Mae hwn yn ddangosydd newydd ar gyfer y Cerdyn Sgorio eleni. 'Roedd perfformiad y dangosydd hwn yn 17% yn ystod Ch4 2018/19 a 55% ar ddiwedd Ch1 a 69% ar ddiwedd Chwarter 2.

Mae cynnydd da yn parhau i gael ei wneud o ystyried y llwyth gwaith oedd wedi cronni ac mae'r perfformiad cyfredol yn dangos cynnydd sylweddol wrth i brosesau newydd ddechrau gwreiddio ac yn sgil gwella capasiti ac arbenigedd ac wrth i'r llwyth gwaith gael ei glirio. Rhagwelir y bydd y gwelliant hwn yn parhau dros weddill y flwyddyn ariannol ac y dechreuir o fan cychwyn gwell yn 2020/21.

4.5. Yn gyffredinol, mae'r perfformiad yn Ch3 yn cymharu'n ffafriol â'r perfformiad a welwyd yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn ac mae'n galonogol bod 86% o

ddangosyddion perfformiad yn parhau i berfformio'n uwch na'r targed (Gwyrdd) neu o fewn 5% iddynt (Melyn).

5. ARGYMHELLION

5.1. Gofynnir i'r Pwyllgor graffu ar y cerdyn sgorio a nodi'r meysydd hynny y mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn eu rheoli i sicrhau gwelliannau i'r dyfodol. Gellir crynhoi'r rhain fel a ganlyn -

5.1.1. Mae meysydd sy'n tanberfformio yn cael eu cydnabod a'u rheoli a chymerir camau lliniaru i gynorthwyo gwelliant yn ystod Ch4 a chreffir yn barhaus ar berfformiad ariannol gan roi pwyslais arbennig ar y gwasanaethau sydd dan bwysau oherwydd y galw cynyddol amdanynt, a'u cynorthwyo hwy'n arbennig, a hynny fel nad yw'r modd y maent yn rheoli perfformiad yn dirywio neu'n tanberfformio yn Ch4 .

5.2. Gofynnir i'r pwyllgor dderbyn y camau lliniaru a amlinellir uchod.

Atodiad A - Cerdyn Sgorio Corfforaethol - Corporate Scorecard Ch-Q3 2019/20

Rheoli Perfformiad / Performance Management	CAG / RAG	Tuedd / Trend	Canlyniad / Actual	Targed Ch/ Q Target	Targed Bl / Yr Target	Canlyniad 18/19 Result	Canlyniad 17/18 Result
Amcan 1 - Sicrhau bod pobl Ynys Môn yn gallu ffynnu a chyflawni eu potensial tymor hir							
1) Canran presenoldeb disgyblion mewn ysgolion cynradd (tymhorol) (Ch3)	Gwyrdd / Green	↑	94.60%	93.90%	93.90%	94.20%	93.90%
2) Canran presenoldeb disgyblion mewn ysgolion uwchradd (tymhorol) (Ch3)	Melyn / Yellow	↓	91.42%	92.70%	92.70%	92.70%	93.30%
3) Canran gadawyr Blwyddyn 11 nad ydynt mewn addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth [NEET] (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	-	1.10%	4.20%
4) Sgôr 'Cap 9' cyfartalog ar gyfer disgyblion blwyddyn 11 (blynyddol) (Ch3)	Melyn / Yellow	-	345.4	349	349	349.1	335.9
5) Canran y disgyblion a aseswyd yn y Gymraeg ar ddiwedd y Cyfnod Syflaen (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	-	0.883	72.60%
6) Canran y disgyblion blwyddyn 11 sy'n astudio'r Gymraeg [iaith gyntaf] (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	-	0.65	63.70%
7) Canran y Dangosyddion Ansawdd (â thargedau) a gyflawnwyd gan y gwasanaeth llyfrgelloedd (blynyddol) (Ch3)	Gwyrdd / Green	-	75%	75%	75%	-	-
8) Nifer yr ymweliadau â chyfleusterau chwaraeon a hamdden	Ambr / Amber	↓	386k	396k	-	553k	508k
9) Canran y sefydliadau bywd sy'n cyrraedd safonau hylendid bywd	Gwyrdd / Green	⇒	98%	95%	95%	98%	98.00%
10) Canran y busnesau risg uchel oedd yn agored i ymchwiliadau wedi'u trefnu a archwiliwyd i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r Ddeddfwriaeth Hylendid Bywd	Gwyrdd / Green	↑	96%	90%	90%	-	-
11) Canran cleientiaid NERS a gwblhaodd y rhaglen ymarfer corff	Gwyrdd / Green	↓	74%	50%	50%	70%	-
12) Canran cleientiaid NERS yr oedd eu hiechyd wedi gwella wrth gwblhau'r rhaglen ymarfer corff	Gwyrdd / Green	↓	84%	80%	80%	83%	-
13) Nifer o eiddo preifat gwag wedi'u adfer i ddefnydd	Gwyrdd / Green	↑	88	56	75	78	75
14) Nifer y cartrefi newydd a grewyd o ganlyniad i ddechrau ailddenyddio eiddo gwag	Gwyrdd / Green	↑	3	3	4	9	4
15) Nifer yr unedau tai fforddiadwy ychwanegol a ddarperir fesul 10,000 o aelwydydd (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	-	-	-
16) Gwasanaethau landlordiaid: Canran y cartrefi sy'n bodloni'r Safon Ansawdd Tai Cymru (WHQS)	Gwyrdd / Green	⇒	100%	100%	100%	100%	-
17) Gwasanaethau landlordiaid: Nifer y diwrnodau ar gyfartaledd i cwblhau atgyweiriadau	Coch / Red	↓	15.49	12	12	13.63	-
18) Canran y tenantiaid sy'n fodlon gyda gwaith atgyweirio ymatebol (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	-	-	-
Amcan 2 - Cefnogi oedolion a theuluoedd bregus er mwyn eu cadw'n ddiogel, yn iach ac mor annibynnol â phosibl							
75+ oed	Coch / Red	↓	6	3	3	7.78	6.58
20) Canran yr ymholiadau ynghylch amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn terfynau amser statudol	Gwyrdd / Green	↑	91.07%	90.00%	90.00%	90.91%	93.25%
21) Canran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod ailalluogi ac sydd â phecyn gofal a chymorth llai o faint chwe mis yn ddiweddarach	Gwyrdd / Green	↑	44.4%	35.00%	35.00%	30.87%	59.26%
22) Canran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod ail-alluogi ac nad oes ganddynt becyn gofal a chymorth 6 mis yn ddiweddarach	Gwyrdd / Green	↑	63.43%	62.00%	62.00%	62.84%	62.65%
23) Cyfradd y bobl hŷn (65 mlwydd oed neu hŷn) y mae'r awdurdod yn eu cefnogi mewn cartrefi gofal fesul 1,000 o'r boblogaeth 65 oed neu hŷn ar 31 Mawrth	Gwyrdd / Green	↑	18.3	19	19	17.35	17.44
24) Canran y rhai sy'n ofalwyr i oedolion a ofynnodd am asesiad neu adolygiad ac a gafodd asesiad neu adolygiad iddyn nhw eu hunain yn ystod y flwyddyn	Gwyrdd / Green	↑	97.40%	93.00%	93%	93.30%	96.00%
25) Canran yr asesiadau plant a gwblhawyd o fewn amser	Gwyrdd / Green	↑	92.51%	90.00%	90.00%	86.17%	67.57%
26) Canran y plant mewn gofal y bu'n rhaid iddynt symud 3 gwaith neu fwy	Gwyrdd / Green	↑	5.88%	7.50%	10%	10%	9.00%
27) Canran y cyfeiriadau o blant sy'n cael eu hail-gyfeirio o fewn 12 mis	Melyn / Yellow	↑	12.68%	10.00%	10%	16..87%	-
28) Cyfanswm yr amseroedd (mewn diwrnodau) a dreuliodd pob plentyn ar y CPR os cafodd ei dynnu oddi ar y CPR yn ystod y flwyddyn	Gwyrdd / Green	↓	232	270	270	241	326.5
29) Canran y cyfeiriadau yn ystod y flwyddyn lle caiff penderfyniad ei wneud o fewn 1 diwrnod gwaith	Gwyrdd / Green	↑	98.69%	95%	95%	98%	-
30) Canran yr ymweliadau statudol â phlant mewn gofal oedd i fod i ddigwydd yn ystod y flwyddyn, a gynhaliwyd yn unol â'r rheoliadau	Melyn / Yellow	↑	86.52%	90.00%	90.00%	86.17%	63.32%
31) Canran y teuluoedd a ataliwyd yn llwyddiannus rhag mynd yn ddigartref	Gwyrdd / Green	↑	75.11%	60.00%	60.00%	-	-
32) Canran y teuluoedd (gyda plant) a ataliwyd yn llwyddiannus rhag mynd yn ddigartref	Gwyrdd / Green	↑	80.30%	60.00%	60.00%	55%	65.20%
33) Nifer y dyddiau calendr ar gyfartaledd a gymerwyd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl	Gwyrdd / Green	↑	157.2	170	170	161.9	177
34) Penderfyniad wedi ei wneud ar Achosion Digartrefedd o fewn 56 diwrnod (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	-	-	-
35) Nifer cyfartalog y dyddiau calendr a gymerwyd i osod unedau llety sy'n rhai y mae modd eu gosod (ac eithrio Eiddo Anodd eu Gosod)	Melyn / Yellow	↓	22.4	21	21	-	-
36) Gwasanaethau landlordiaid: Canran y rhent wedi'i gollu o ganlyniad i eiddo fod yn wag	Coch / Red	↑	1.55%	1.15%	-	1.3%	-
Amcan 3 - Gweithio gyda'n cymunedau er mwyn sicrhau eu bod yn gallu ymdopi'n effeithiol â newid a datblygiadau tra'n gwarchod ein hamgylchedd naturiol							
37) Canran y strydoedd sy'n lân	Melyn / Yellow	↓	94.77%	95%	95%	95.60%	93.60%
38) Canran y gwastraff wedi'u ailddenyddio, ailgylchu a chompostio	Melyn / Yellow	↓	67.67%	70%	70%	69.86%	72.20%
39) Nifer cyfartalog y dyddiau gwaith a gymerwyd i gliro digwyddiadau tipio anghyfreithlon	Gwyrdd / Green	↓	0.99	1	1	0.2	-
40) Cilogramau y gwastraff gweddilliol a eneradir fesul person	Gwyrdd / Green	↑	154.84kg	180kg	240kg	240kg	236kg
41) Canran yr holl geisiadau cynllunio a benderfynwyd mewn pryd	Gwyrdd / Green	↓	90%	90%	90%	80.0%	86.0%
42) Canran yr apeliadau cynllunio a wrthodwyd	Gwyrdd / Green	↑	67%	65%	65%	74.0%	47.0%
43) Canran yr achosion gorfodaeth cynllunio yr ymchwiliwyd iddynt o fewn 84 diwrnod	Ambr / Amber	↓	69%	80%	80%	-	-
44) Canran y prif ffyrdd A sydd mewn cyflwr gwael (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	2.90%	2.90%	0.029
45) Canran y ffyrdd B sydd mewn cyflwr gwael (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	3.80%	3.80%	0.042
46) Canran y ffyrdd C sydd mewn cyflwr gwael (blynyddol) (Ch4)	-	-	-	-	8.70%	8.70%	0.089

Coch - mwy na 10% yn is na'r targed a/neu angen ymyrraeth sylweddol Ambr - rhwng 5% a 10% yn is na'r targed a/neu angen rhywfaint o ymyrraeth
Melyn - o fewn 5% o'r targed Gwyrdd - ar darged neu'n uwch

Atodiad A - Cerdyn Sgorio Corfforaethol - Corporate Scorecard Ch-Q3 2019/20

Gofal Cwsmer / Customer Service	CAG / RAG	Tuedd / Trend	Canlyniad / Actual	Targed / Target	Canlyniad 18/19 Result	Canlyniad 17/18 Result
Siarter Gofal Cwsmer / Customer Service Charter						
01) Nifer y cwynion a dderbyniwyd (ac eithrio Gwasanaethau Cymdeithasol)	Gwyrdd / Green	↓	53	57	76	71
02) Nifer y cwynion Cam 2 a dderbyniwyd ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol	-	↑	8	-	8	9
03) Nifer y Cwynion a gadarnhawyd / gadarnhawyd yn rhannol	-	↓	19	-	27	28
04a) % o ymatebion ysgrifenedig o fewn 20 diwrnod (Corfforaethol)	Gwyrdd / Green	↓	92%	80%	93%	92%
04a) % o ymatebion ysgrifenedig o fewn 20 diwrnod (Gwasanaethau Cymdeithasol)	Coch / Red	↑	59%	80%	57%	-
05) Nifer y cwynion Cam 1 ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol	-	↓	31	-	44	51
06) Nifer o bryderon (ac eithrio Gwasanaethau Cymdeithasol)	-	↓	65	-	62	112
07) Nifer o ganmoliaethau	-	↑	434	-	513	753
08) % o Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a Ymatebwyd o fewn yr Amserlen	Gwyrdd / Green	↓	84%	80%	81%	78%
09) Nifer o Geisiadau Rhyddid Gwybodaeth a dderbyniwyd	-	↓	644	-	1052	919
Newid Cyfrwng Digidol / Digital Service Shift						
10) Nifer o ddefnyddwyr AppMôn (blynyddol)	-	↑	13k	-	8.2k	-
11) Nifer o adroddiadau a dderbyniwyd gan AppMôn	-	↑	5.7k	-	4.7k	2k
12) Nifer o daliadau dros y we	-	↑	10.1k	-	-	-
13) Nifer o daliadau dros y ffôn	-	↑	5.3k	-	-	-
14) Nifer o 'ddilynwyr' CSYM ar Cyfryngau Cymdeithasol	-	↑	32.5k	29.5k	29.5k	25k
15) Nifer o ymwelwyr i wefan y Cyngor	-	↓	566k	-	-	-

Rheoli Pobl / People Management	CAG / RAG	Tuedd / Trend	Canlyniad / Actual	Targed / Target	Canlyniad 18/19 Result	Canlyniad 17/18 Result
01) Nifer y staff yr awdurdod cyfan, gan gynnwys athrawon a staff mewn ysgolion (FTE)	-	-	2177	-	-	-
02) Nifer y staff yr awdurdod cyfan, ac eithrio athrawon a staff mewn ysgolion (FTE)	-	-	1230	-	-	-
03a) Absenoldeb Salwch - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul FTE	Gwyrdd / Green	↓	6.72	6.98	-	-
03b) Salwch Tymor Byr - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul FTE	-	-	2.89	-	-	-
03c) Salwch Tymor Hir - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul FTE	-	-	3.82	-	-	-
04a) Ysgolion Cynradd - Absenoldeb Salwch - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul FTE	Gwyrdd / Green	↑	5.72	6.87	-	-
04b) Ysgolion Cynradd - Salwch Tymor Byr - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd	-	-	2.71	-	-	-
04c) Ysgolion Cynradd - Salwch Tymor Hir - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul FTE	-	-	3.01	-	-	-
05a) Ysgolion Uwchradd - Absenoldeb Salwch - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul FTE	Ambr / Amber	↓	6.48	6.12	-	-
05b) Ysgolion Uwchradd - Salwch Tymor Byr - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd	-	-	2.76	-	-	-
05c) Ysgolion Uwchradd - Salwch Tymor Hir - dyddiau / shifftiau gwaith cyfartalog a gollwyd	-	-	3.72	-	-	-
06) Gweithwyr yr Awdurdod Lleol yn gadael (%) (Trosiant) (Blynyddol) (Ch4)	-	-	-	11%	11%	-
07) % o ADP a'i cwblhawyd o fewn yr amserlen (Blynyddol) (Ch4)	-	-	-	80%	84%	90.50%

Rheolaeth Ariannol / Financial Management	CAG / RAG	Tuedd / Trend	Cyllideb / Budget	Canlyniad / Actual	Amrywiad / Variance (%)	Rhagolygon o'r Gwariant / Forecasted Actual	Amrywiad a Ragwelir / Forecasted Variance (%)
01) Y gyllideb o gymharu â Ffigyrau Gwirioneddol	Coch / Red	↓	£98,676,313	£99,298,170	0.63%	-	-
02) Alldro diwedd blwyddyn a ragwelir (Refeniw)	Coch / Red	↑	£135,210,190	-	-	£136,456,183	0.92%
03) Alldro diwedd blwyddyn a ragwelir (Cyfalaf)	-	-	£28,240,000	-	-	£17,941,000	-36.47%
04) Cyflawniad yn erbyn targedau effeithlonrwydd	Ambr / Amber	↓	£2,561,000	-	-	£2,133,800	-16.68%
05) Incwm o gymharu â Thargedau (ac eithrio grantiau)	Gwyrdd / Green	↓	-£8,078,896	-£9,005,732	11.47%	-	-
06) Swm a fenthycwyd	-	⇒	£2,184,000	-	-	£0	0.00%
07) Chost benthyca	Gwyrdd / Green	⇒	£4,262,730	-	-	£4,260,516	-0.05%
08) % o'r anfondebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod	Melyn / Yellow	↓	-	82.55%	-	-	-
09) % of y Dreth Gyngor a gasglwyd (am y 3 blynedd ddiwethaf)	Gwyrdd / Green	↑	-	99.10%	-	-	-
10) % y Trethi Busnes a gasglwyd (am y 3 blynedd ddiwethaf)	Gwyrdd / Green	↑	-	98.90%	-	-	-
11) % yr Amrywiad Ddyledion a gasglwyd (am y 3 blynedd ddiwethaf)	Melyn / Yellow	↑	-	97.30%	-	-	-
12) % y Rhent Tai a gasglwyd (am y 3 blynedd ddiwethaf)	Melyn / Yellow	↑	-	99.84%	-	-	-
13) % y Rhent Tai a gasglwyd heb gynnwys taliadau budd-dal (am y 3 blynedd ddiwethaf)	-	↑	-	99.63%	-	-	-

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	9 Mawrth 2020
Pwnc:	Adroddiad Cynnydd Gwasanaethau Cymdeithasol
Pwrpas yr Adroddiad:	Cadarnhau'r cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y gwasanaethau cymdeithasol.
Cadeirydd Sgriwtini:	Cyng. Aled Morris Jones
Aelod(au) Portfolio:	Cyng. Llinos Medi
Pennaeth Gwasanaeth:	Alwyn Rhys Jones, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Fôn Roberts, Dirprwy Gyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Emma Edwards Dirprwy Reolwr Busnes, Gwasanaethau Oedolion 01248 751887 Emmaedwards@ynysmon.gov.uk
Aelodau lleol:	Yn berthnasol i'r holl Aelodau

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol:

- Cadarnhau ei fod yn fodlon â chyflymder y cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Argymhell i'r Pwyllgor Gwaith fod cynnydd a chyflymder y gwelliannau yn y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ddigonol

2 – Cyswilt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Oes yn gysylltiedig â chynllun Cyngor YM 2017-22-Amcan 1, 2 a 3.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1** Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]
- 3.2** Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

Mae adroddiadau AGC yn cael eu rhannu o dan adran 5, pwynt 1 a 2 or adroddiad yma, ag yn amlinellu'r cynnydd hyd yn hyn ar draws gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant a theuluoedd, ac mae'n ceisio rhoi sicrwydd i aelodau o'r gwelliannau a wnaed.

3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

Mae'r adroddiad hwn yn ceisio tawelu meddyliau Aelodau'r pwyllgor craffu ein bod wedi datblygu a rhoi ar waith brosesau sicrhau ansawdd, a adroddir o dan adran 5, pwynt 4 yr adroddiad hwn.

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. I ba raddau mae'r rhaglenni gwaith ar waith yn ddigon cadarn i gyflawni'r gwelliannau angenrheidiol ar gyflymder priodol?
2. Beth yw'r prif risgiau i gyflawni'r gwelliannau angenrheidiol a sut mae'r rhain yn cael eu lliniaru?
3. Pa gamau sy'n cael eu cymryd gan Banel Gwella'r Gwasanaethau Cymdeithasol i gefnogi'r siwrnai wella?
4. Pa awgrymiadau sydd gan y Pwyllgor i gryfhau'r ffrydiau gwaith hyn ymhellach

5 – Cefndir / Cyd-destun**Cefndir - Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol**

Yn y Bwrdd Trawsnewid Gofal Cymdeithasol i Oedolion ar 22 Mai 2019 a'r Panel Gwella Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ar 23 Mai 2019, argymhellwyd sefydlu Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol. Byddai hyn yn golygu y gellid craffu ar y Gwasanaethau Oedolion i'r un graddau ag y gwnaed ar y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Byddai hefyd yn caniatáu i Aelodau Etholedig gael gwybodaeth fanylach am y prosesau a'r heriau yn y

Gwasanaethau Oedolion. Argymhellir bod y panel sydd newydd ei gyfansoddi yn cychwyn ar ei waith yn syth.

Mae'r adroddiad hwn yn cefnogi cyfarfod cyntaf y Cyd-Banel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol.

1. Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC). Adolygiad o Berfformiad yr Awdurdod Lleol

(Gellir gweld copi llawn o'r llythyr yn Adran FF isod - 1)

Derbyniodd y Cyngor ei lythyr Adolygu Perfformiad Blynyddol gan AGC ddiwedd mis Hydref 2019. Pwrpas y llythyr, a gyhoeddir o dan Gôd Ymarfer AGC yw:

- rhoi atborth ar weithgaredd arolygu a gwerthuso perfformiad a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn;
- adrodd ar y cynnydd y mae'r awdurdod lleol wedi'i wneud wrth weithredu argymhellion o arolygiadau a / neu adolygiadau ymarfer plant ac oedolion;
- amlinellu ein blaenraglen waith.

Mae'r llythyr hwn yn crynhoi adolygiad AGC o berfformiad Cyngor Sir Ynys Môn wrth gyflawni ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol statudol. Mae'n dilyn pedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (DGCLI) a'n dull o gefnogi gwelliant – dull sy'n gynyddol gydweithredol ac sy'n seiliedig ar gryfderau.

Y pedair egwyddor yw 1) Llesiant 2) Pobl - Llais a Dewis 3) Atal, a 4) Partneriaethau. Mae'r llythyr yn mynd i'r afael â phob un o'r penawdau ar draws y ddau Wasanaeth. Y negeseuon allweddol yw:

a) *Mae trefniadau dros dro ar waith ar gyfer rôl statudol Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol yn dilyn y newidiadau diweddar ymhlith uwch-arweinwyr. Bydd arweinwyr y cyngor am sicrhau nad yw'r newidiadau mewn arweinyddiaeth yn cael effaith negyddol ar y gwelliannau diweddar ym mherfformiad y gwasanaethau plant.*

DIWEDDARIAD: Cwblhawyd ad-drefnu tîm Uwch Arweinyddiaeth Cyngor Sir Ynys Môn erbyn hyn, ac Alwyn Rhys Jones yw'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar sail barhaol.

b) *Yr angen i gynnal y gwelliannau yn y gwasanaethau Plant.*

DIWEDDARIAD: Gweler Pwynt 2 isod os gwelwch yn dda sy'n egluro atborth gan AGC o'r gwaith monitro manwl ar ein Gwasanaethau Plant ym mis Medi 2019.

c) *Mae gwaith i fonitro'r trefniadau diogelu wrth amddifadu o ryddid wedi nodi nad yw'r awdurdod lleol, yn debyg i lawer o rai eraill yng Nghymru, yn gallu bod yn sicr nad yw hawliau dynol pobl yn cael eu torri drwy gael eu hamddifadu o'u rhyddid yn anghyfreithlon.*

DIWEDDARIAD: Mae'r Gwasanaethau Oedolion yn gweithio i wneud gwelliannau yn y maes hwn ac wedi rhoi hyfforddiant i staff ym mis Tachwedd 2019.

ch) *Mae cael llety i blant ag anghenion cymhleth sydd angen derbyn gofal gan yr awdurdod lleol yn her y mae'r awdurdod lleol yn mynd i'r afael â hi fel mater corfforaethol. Mae cydweithwyr ym meysydd gofal cymdeithasol a thai yn gweithio'n agos gydag aelodau etholedig i gynnig cyfleoedd am lety byw ar Ynys Môn i blant sy'n gymwys i gael cymorth.*

DIWEDDARIAD: Er mwyn hyrwyddo dad-sefydliadu a lleihau gorwariant sylweddol a chaniatáu i'r plant a'r bobl ifanc sy'n dod o Ynys Môn barhau i dderbyn gofal ar yr Ynys, mae angen ystod o ddarpariaethau gofal amgen. Ar hyn o bryd mae nifer o blant yn byw "y tu allan i'r sir" sy'n annhebygol o gael eu hailintegreiddio neu eu lleoli gyda theulu, ffrindiau, teuluoedd maeth neu deuluoedd mabwysiadu yn y dyfodol rhagweladwy. Er mwyn sicrhau nad yw'r plant hyn yn cael eu 'gadael ar ôl', ac i wneud arbedion sylweddol, mae angen datblygu gwasanaethau gofal preswyl amgen.

Mae Cartrefi Clyd Môn yn golygu dim mwy na dau o blant yn byw gyda'i gilydd mewn amgylchedd 'cartrefol' ac yn gweithredu mewn ffordd debyg i blant sy'n byw gartref h.y. mynd i'r ysgol, byw yn y gymuned, cael cymdogion a ffrindiau ac ati.

Bydd y tai wedi'u gwasgaru ledled y gymuned sy'n golygu y gall y plant sy'n byw ynddynt ymdoddi'n haws i'w cymunedau. Bydd tîm bach o weithwyr gofal preswyl yn gweithio ym mhob cartref, gan sicrhau parhad gofal i'r plant sy'n byw yno. Ar hyn o bryd mae 2 Gartref Clyd yn cael eu cofrestru gan AGC a bwriedir y bydd y ddau ohonynt yn agor erbyn 1 Ebrill 2020.

Mae'r llythyr hefyd yn crynhoi Cynllun Adolygu Perfformiad AGC ar gyfer 2019-20 (rhaglen arolygu thematig), a oedd yn cynnwys gwaith ataliol a hyrwyddo annibyniaeth i bobl hŷn sydd bellach wedi ei gwblhau.

Mae hefyd yn cyfeirio at archwiliad ar y cyd o drefniadau amddiffyn plant y trefnwyd i'w gynnal fel cynllun peilot ar ddiwedd 2019. Nid ydym wedi derbyn unrhyw wybodaeth bellach ynglŷn â hyn ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn.

2. AGC – Llythyr gydag atborth ar 2 ddiwrnod o waith monitro yn y Gwasanaethau Plant yng Nghyngor Sir Ynys Môn (dyddiedig 25/10/19)

(Gellir gweld copi llawn o'r llythyr yn Adran FF isod - 2)

Ar 19 a 20 Medi 2019 gwerthuswyd 13 o ffeiliau achos, a chynhaliwyd cyfweiliadau â phum rheolwr tîm Gweithredol a dau Swyddog Adolygu Annibynnol (SAA). Unwaith eto, y pedair egwyddor (Llesiant, Pobl - Llais a Dewis, Atal a Phartneriaethau) oedd sylfaen y gwaith monitro a'r llythyr.

Dywed y llythyr " *Mae ein canfyddiadau'n dangos gwasanaeth sydd ar daith gadarnhaol tuag at wella a gaiff ei hategu gan arweinwyr a rheolwyr sy'n cymryd*

cyfrifoldeb am lywio gwelliannau. Rydym yn amlygu rhai darnau da o waith a meysydd y mae angen eu gwella."

Meysydd i'w gwella:

- a) *"Bydd yr awdurdod lleol eisiau parhau i greu cyfleoedd i gynorthwyo plant i aros yn eu cymunedau eu hunain a lleihau lleoliadau cost uchel y tu allan i'r sir."*

DIWEDDARIAD: gweler y Cartrefi Grwpiau Bach - Cartrefi Clyd uchod (1ch).

- b) *"Mae gan Swyddogion Adolygu Annibynnol rôl allweddol i sicrhau bod lleisiau plant yn cael eu clywed a bod ansawdd gwasanaethau'n cael ei gyflawni a'i gynnal. Bydd yr awdurdod lleol am fanteisio i'r eithaf ar botensial rôl y Swyddog Adolygu Annibynnol "*

DIWEDDARIAD: Mae gwaith yn mynd rhagddo er mwyn sicrhau y clywir llais pob plentyn. Cysylltir y gwaith hwn â'r diweddariad isod gan ar Diweddariad Voices From Care Cymru.

- c) *"Bydd yr awdurdod lleol am sicrhau ei hun ei fod yn manteisio i'r eithaf ar bob cyfle i fynd i'r afael â'r rhesymau y mae mwy a mwy o weithwyr cymdeithasol yn gwrthod gwneud gwaith llys"*

DIWEDDARIAD: Mae'r Bwrdd Cyfiawnder Teulu Lleol, a noddir gan Lywodraeth Cymru yn cynnal gweithdy ym mis Rhagfyr 2019 er mwyn edrych ar hyn. Mae hwn yn fater cenedlaethol ac mae gwaith yn mynd rhagddo gyda'r Farnwriaeth er mwyn mynd i'r afael â hyn.

- ch) *"Gwelsom dystiolaeth mewn un ffeil achos o'r manteision i'r plentyn o gael gwasanaethau cymdeithasol a thimau iechyd meddwl plant yn cydweithio'n agos. Fodd bynnag, rydym yn ymwybodol nad dyma'r sefyllfa bob amser. Mae'r awdurdod lleol yn cydnabod bod y risg y bydd plant yn cwmpo drwy'r bwlch rhwng gwasanaethau iechyd meddwl plant a gwasanaethau cymdeithasol plant yn uchel. Mae gwaith yn mynd rhagddo i fynd i'r afael â'r heriau, gan ddefnyddio arian 'Trawsnewid'.*

DIWEDDARIAD: Mae gwaith rhanbarthol yn cael ei wneud er mwyn edrych ar y ffordd orau i asiantaethau gefnogi plant a phobl ifanc sydd â phroblemau iechyd meddwl. Hefyd, gwnaed cais rhanbarthol am arian o'r Gronfa Gofal Canolraddol gyda'r nod o fynd i'r afael â rhai materion yn y maes hwn.

3. Diweddariad gan Voices from Care Cymru

'Roedd llythyr Adolygu Perfformiad AGC yn cyfeirio at y ffaith bod *"Uwch Reolwyr yn ymwybodol bod mwy o waith i'w wneud i sicrhau bod lleisiau plant yn cael eu clywed wrth gynllunio a datblygu gwasanaethau"*. O ganlyniad rydym yn falch o allu diweddarau'r Panel ar y cynnydd a wnaed trwy weithio gyda Voices from Care Cymru:

'Rydym wedi sefydlu prosiect gyda Voices From Care i sefydlu grŵp cyfranogi ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal yn Ynys Môn. Mae 3 elfen i'r prosiect;

- Datblygu grŵp cyfranogi,

- Ymgyrch leol a arweinir gan bobl ifanc,
- Cymorth rhianta corfforaethol.

Asiantaeth wirfoddol Cymru gyfan yw Voices From Care Cymru ac mae'n gweithio gyda phlant sy'n derbyn gofal er mwyn hyrwyddo eu hawliau a gwella'r gwasanaethau a ddarperir ar eu cyfer. Rydym wedi cytuno i sefydlu dull wedi'i dargedu wrth sefydlu grŵp cyfranogi misol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 14-22 oed. Pwrpas y grŵp cyfranogi yw cefnogi Ynys Môn i ddatblygu strategaeth ar gyfer 'Plant sy'n Derbyn Gofal a Gadawyr Gofal', gan ddarparu plattform sy'n cefnogi meithrin perthynas rhwng plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal a'u rhieni corfforaethol yn Ynys Môn. Byddai'r grŵp yn datblygu ei hunaniaeth ei hun ac yn cydgynhyrchu ystod o ddeunydd hyrwyddo a marchnata ac yn datblygu cyfres o adnoddau ac ymgyrchoedd lleol, sy'n unigryw i Ynys Mon. Fel sefydliad mae Voices From Care Cymru wedi penodi gweithiwr prosiect a leolir gyda staff y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ac a fydd yn cynnig cyngor a chefnogaeth fel 'ffrind beirniadol' ynghylch materion cyfranogi a rhianta corfforaethol. Mae'r prosiect hwn yn ganlyniad uniongyrchol i gyllid a ddarparwyd ar y cyd gan wasanaethau yn yr Awdurdod Lleol - Gwasanaethau Plant, Tai ac Addysg - gyda'r nod o wrando ar leisiau plant sy'n derbyn gofal gennym er mwyn cryfhau ein cyfrifoldebau rhianta tuag atynt.

4. Diweddariad Sicrwydd Ansawdd

Fel rhan o'r rhaglen wella bu ffocws dwys ar gryfhau gwaith gwella ansawdd yn y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd. O ganlyniad i'r gwaith hwn, sefydlwyd Uned Diogelu a Gwella. Rhoddwyd cryn sylw i ddatblygu datganiadau clir ynghylch y fethodoleg sy'n sail i waith yr Uned ac i'w threfniadau ar gyfer adrodd yn systematig a chyda thystiolaeth dda ar ei chanfyddiadau a'i hargymhellion ar gyfer gwella rheolaeth a darpariaeth gwasanaethau.

Mae gweithrediad y Fframwaith Gwella Ansawdd wedi bod yn cyflymu, ac mae'r Uned wedi gallu adrodd gyda ffocws cynyddol ar ei chanfyddiadau, gan ddwyn sylw at feysydd y dylid eu targedu ar gyfer gwaith gwella. Datblygwyd protocol drafft sy'n nodi'r berthynas rhwng gwaith yr Uned ac ymateb rheolwyr gwasanaeth gweithredol. Mae hyn yn dangos sut y byddai unrhyw ymatebion i wendidau a nodwyd neu argymhellion ar gyfer gwelliannau'n cael eu gweithredu gan reolwyr a sut yr adroddid arnynt i Uwch Reolwyr ac Aelodau. Trwy wneud hyn, mae'r Cylch Gwella yn cael ei gryfhau ac mae gwaith yr Uned wrth wraidd gweithrediad y gwasanaeth.

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Ddim yn berthnasol

7 – Oblygiadau Ariannol

Ddim yn berthnasol

8 – Atodiadau

Ddim yn berthnasol

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Local authority
annual performance

Llythyr adolygu
perfformiad blynydc

Anglesey letter -
ENG - 20191025.pdf

Anglesey Letter -
CYM - 20191025.pdf

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgrwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
Dyddiad:	09 Mawrth, 2020
Pwnc:	Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
Pwrpas yr Adroddiad:	Cynorthwyo'r Pwyllgor Sgrwtini i ystyried, cytuno ar ac adolygu ei flaen raglen ar gyfer 2019/20 a'r tu draw i hynny
Cadeirydd Sgrwtini:	Cyng Aled Morris Jones
Aelod(au) Portfolio:	Amherthnasol
Pennaeth Gwasanaeth:	Lynn Ball, Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)
Awdur yr Adroddiad:	Anwen Davies, Rheolydd Sgrwtini
Rhif Ffôn:	01248 752578
E-bost:	AnwenDavies@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i'r holl Aelodau Sgrwtini

1 – Argymhelliad/Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor:

A1 gytuno'r fersiwn gyfredol o'r flaen raglen waith ar gyfer 2019/20

A2 nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r flaen raglen waith.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Rhaglennu gwaith yn effeithiol yw sylfaen sgrwtini effeithiol mewn llywodraeth leol. Mae ein blaen raglenni gwaith treigl ar gyfer Sgrwtini wedi'u halinio â'r blaenoriaethau corfforaethol sydd wedi eu cynnwys yng Nghynllun y Cyngor 2017/2022 a'r rhaglenni trawsnewid corfforaethol – ac yn sicrhau bod rôl sgrwtini Aelodau yn gwneud cyfraniad go iawn i flaenoriaethau gwella'r Cyngor.

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgrwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

3.1 Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

3.4 Sgrwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Hirdymor
- Atal
- Integreiddio
- Cydweithio
- Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

5 – Cefndir / Cyd-destun

1. Cefndir

1.1 Rhaglennu gwaith yn effeithiol yw sylfaen swyddogaeth sgriwtini effeithiol llywodraeth leol¹. O'i wneud yn dda, gall rhaglennu gwaith fod o gymorth i osod y sylfeini ar gyfer gwaith amserol sydd wedi ei dargedu ar faterion o bwysigrwydd lleol sy'n dangos ble gall sgriwtini Aelodau ychwanegu gwerth. Mae arfer dda'n hyrwyddo dau fater allweddol a ddylai fod wrth galon y flaen raglen waith sgriwtini:

- i. Her mewn perthynas â blaenoriaethu ffrydiau gwaith
- ii. Yr angen am ymagwedd a arweinir gan aelodau a rhyngwyneb gyda swyddogion.

1.2 Egwyddorion sylfaenol rhaglennu gwaith yn dda²

- Ni ddylai rhaglennu gwaith fod yn broses “cychwyn-stopio”
- Rhaglenni gwaith sy'n cyd-fynd â'i gilydd ar gyfer pwyllgorau sgriwtini gwahanol
- Cydbwysedd rhwng gwahanol ddulliau o weithio
- Proses effeithiol ar gyfer rhoi gwybod am / uwch gyfeirio materion i'r Pwyllgor Gwaith
- Mewnbwn a sylwadau cydranddeiliaid mewnol
- Gweithio'n agos â'r Pwyllgor Gwaith
- Cysylltiadau gyda'r Adroddiad Sgriwtini Blynyddol (teclyn ar gyfer gwerthuso a gwella)

2. Cyd-destun Lleol

2.1 Bellach, mae'r arfer o raglennu gwaith ymlaen llaw wedi cael ei hen sefydlu ac mae'r rhaglenni gwaith yn raglenni treigl sy'n canolbwyntio ar ansawdd y gwaith craffu ac sydd â llai o eitemau er mwyn ychwanegu gwerth. Maent yn declyn pwysig i gynorthwyo Aelodau i flaenoriaethu eu gwaith ac fe'u trafodir gyda'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a'r Penaethiaid Gwasanaeth. Bydd y ddau bwyllgor yn adolygu cynnwys eu rhaglenni gwaith yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn berthnasol ac yn adlewyrchu blaenoriaethau lleol. Mae ein trefniadau lleol ar gyfer cynllunio ymlaen bellach yn rhoi mwy o ffocws ar:

- Agweddau strategol
- Ymgynghori gyda dinasyddion / cydranddeiliaid eraill a chanlyniad hynny
- Blaenoriaethau Cynllun y Cyngor 2017/2022 a phrosiectau trawsnewid
- Risgiau a gwaith arolygu a rheoleiddio
- Materion ar flaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith.

¹ A Cunning Plan? Devising a scrutiny work programme, Canolfan Craffu Cyhoeddus (Mawrth 2011)

² A Cunning Plan? Devising a scrutiny work programme, Canolfan Craffu Cyhoeddus (Mawrth 2011)

Canlyniad: rhaglenni gwaith treigl ar gyfer pwyllgorau sgrwtini sydd wedi'u halinio â blaenoriaethau corfforaethol.

2.2 Cadeiryddion pwyllgor sy'n arwain ar ddatblygu blaen raglenni gwaith a'r rhaglenni hynny'n cael eu cyflwyno i'r Fforwm Cadeirydd ac Is-gadeiryddion Sgrwtini yn fisol ac ar gyfer eu cymeradwyo ym mhob cyfarfod arferol o'r pwyllgorau sgrwtini. Ystyrir y Fforwm fel cyfrwng pwysig ar gyfer goruchwyllo'r rhaglenni hynny a thrafod blaenoriaethau ar y cyd.

2.3 **Ymagwedd "Cyngor cyfan" tuag at Sgrwtini:** mae ein rhaglenni gwaith yn darparu sylfaen gref ar gyfer ein rhaglenni gwella gan sicrhau bod y rôl y mae Sgrwtini yn ei chwarae yn nhrefniadau llywodraethiant yr Awdurdod yn:

- i. Cefnogi proses gwneud penderfyniadau sy'n gadarn ac yn effeithiol
- ii. Gwneud cyfraniad go iawn i flaenoriaethau gwelliant y Cyngor
- iii. Parhau i esblygu

2.4 **Blwyddyn Ddinesig 2019/20:** cafodd raglen waith 2019/20 y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ei chadarnhau gan y Pwyllgor ym mis Mehefin, 2019³.

3. Materion ar gyfer eu hystyried

3.1 Mae'r Pwyllgor Sgrwtini yn derbyn diweddariadau rheolaidd ar weithrediad ei flaen raglen waith. Mae copi o'r rhaglen waith gyfredol ar gyfer 2019/20 ynghlwm fel **ATODIAD 1** i'r adroddiad hwn fel y gellir cyfeirio ati ac mae'n cynnwys newidiadau a wnaed i'r rhaglen waith ers i'r Pwyllgor ystyried y ddogfen ddiwethaf (13 Ionawr, 2020).

3.2 Lle mae hynny'n briodol, gellir ychwanegu eitemau at flaen raglen waith y Pwyllgor yn ystod y flwyddyn ddinesig. Gellir cyflwyno ceisiadau am i eitemau ychwanegol gael eu cynnwys ar y rhaglen waith ar gyfer eu ystyried drwy lenwi Ffurflen Gais Aelodau yn gofyn am i eitem gael ei hystyried ar gyfer Sgrwtini. Yn y lle cyntaf, caiff y ceisiadau eu hystyried gan y Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion, gan ddefnyddio'r meini prawf isod:

- Amcanion strategol a blaenoriaethau'r Cyngor (fel y cânt eu hamlinellu yng Nghynllun y Cyngor 2017/2022)
- Gallu'r Pwyllgor i ddylanwadu ar ac/neu i ychwanegu gwerth ynghylch pwnc penodol (bydd angen cwblhau Ffurflen Prawf Arwyddocâd Sgrwtini).

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Dim yn berthnasol yn achos y mater trosfwaol hwn ond bydd yn cael ei ystyried fel rhan hanfodol yn ystod y broses o baratoi ar gyfer cynigion penodol a fydd yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor eu hystyried.

7 – Goblygiadau Ariannol

Amherthnasol

8 – Atodiadau

Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol 2019/20: Chwarter 4.

³ Cyfarfod o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 3 Mehefin, 2019

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Anwen Davies, Rheolydd Sgriwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor,
Llangefni LL77 7TW

RHAGLENNU EITEMAU AR GYFER SGRIWTINI → IONAWR – EBRILL, 2020
[Fersiwn dyddiedig 28/02/20]

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL	PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO
Ionawr, 2020 (newid dyddiad cyfarfod 23/10/19 → 13/01/20)	Ionawr, 2020 (21/01/20)
Cynigion cychwynnol cyllideb 2020/21	Adroddiad Safonau Ysgolion (Haf, 2019)
Cynllun Ymgynghori ar gyllideb 2020/21	Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion: Adroddiad Cynnydd
Panel Sgriwtini Cyllid: Adroddiad Cynnydd	Trawsnewid Cyfleon Dydd Anabledau Dysgu
	Cytundeb Gwastraff
Ionawr, 2020 (14/01/20)	
Rhaglen Moderneiddio Ysgolion – Ardal Llangefni	
Chwefror, 2020 (newid dyddiad cyfarfod 03/02/20 → 27/02/20)	Chwefror, 2020 (04/02/20)
Cynigion drafft terfynol cyllideb 2020/21	Cynllun Cydraddoldeb Strategol: 2020/24
Adroddiad Cynnydd y Panel Sgriwtini Cyllid	Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
	Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru
Adroddiad Blynyddol Gwasanaeth Llyfrgelloedd: 2018/19 (eitem er gwybodaeth)	Adroddiad Blynyddol Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru 2018/19
	Chwefror, 2020 (25/02/20)
	Medrwn Môn
	Gwasanaeth Cynllunio Argyfwng Rhanbarthol Gogledd Cymru
	Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru
Mawrth, 2020 (09/03/20)	Mawrth, 2020 (newid dyddiad cyfarfod 10/03/20 → 11/03/20)
Monitro Perfformiad Ch3: 2019/20	Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus – craffu cynnydd ar wireddu'r Cynllun Llesiant
Monitro Cynnydd: Cynllun Datblygu Gwasanaethau Cymdeithasol	Strategaeth Hamdden
Protocol Siarad Cyhoeddus – Pwyllgorau Sgriwtini	Protocol Siarad Cyhoeddus – Pwyllgorau Sgriwtini
Ebrill, 2020 (06/04/20)	Ebrill, 2020 (07/04/20)
	Partneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol – Gwynedd a Môn
	Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion: adroddiad cynnydd

Eitemau i'w rhaglennu:

Rhaglen Moderneiddio Ysgolion – Amlwch / Llangefni / Seiriol

Adroddiad Blynyddol Safonau'r Iaith / Defnydd yr Iaith Gymraeg yn Weinyddiaeth Fewnol y Cyngor (wedi'i raglennu ar gyfer 16/06/20)

Polisi Codi Tâl Galw Gofal: Tenantiaid Tai Cyngor

Adroddiad Blynyddol GwE: 2018/19

Adolygiad Paneli Craffu

Perthynas efo Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (wedi'i ailraglennu ar gyfer 16/06/20)